

CHINESE CATHOLIEKEN VIEREN KERSTMIS

MEER GELOVIGEN GAAN ONDERGROND

ZOP, 24 december 1992

Communistisch China viert kerstmis. In de veertien kerken van Beijing wordt een nachtmis gehouden die zo druk wordt bezocht dat bezoekers moet worden gevraagd of ze echt geloven of gewoon nieuwsgierig zijn. Maar tegen de achtergrond van beeltenissen van Jezus met Chinese gelaatstreken en de grote zorg die het kerkpersoneel aan de kerstdagen besteed heeft is er de wrange bijmaak van onderdrukking.

(Door Jan van der Made)

BEIJING (ZOP) "Ze hadden zijn benen strak gewikkeld in lappen. Het was niet te zien of hij mishandeld was", vertelt een westerse missionaris die werkzaam is in Beijing. "Toen het lijk uit het ziekenhuis kwam zat het in een plastic zak; het was wel duidelijk dat een been ontwricht was". Volgens officiële berichten was de 85-jarige bisschop aan een longontsteking overleden. De begrafenis, waar geen officiële ruchtbaarheid aan was gegeven, werd bezocht door duizenden mensen. De missionaris: "Tijdens de ceremonie namen mensen stukken van zijn haar en kleding mee als relikwie. Nu wordt hij als een martelaar vereerd".

De stokoude Fan Xueyuan, voormalig bisschop van Baoding in de provincie Hebei behoorde tot de ondergrondse catholieke kerk die banden onderhoudt met het Vaticaan. Sinds 1949, toen de Communistische Partij aan de macht kwam heeft hij lange tijd in gevangenschappen en arbeidskampen doorgebracht, beschuldigd van "tegenstand tegen de 'anti-imperialistische politiek van de officiële Chinese kerk'. Koppig 'had hij geweigerd om de Chinese catholieke Patriottische Associatie te aanvaarden".

Deze Associatie werd in de jaren '50 opgericht als hoogste catholieke autoriteit in China. De Communistische Partij had het catholieken verboden om banden te onderhouden met het Vaticaan dat in haar ogen een 'gereedschap van het imperialisme' is en bovendien diplomatieke betrekkingen onderhoudt met Taiwan. Liu Bainian, vice-president van de Associatie zegt, dat er vier miljoen gelovigen zijn. "Dat is niet veel, op een bevolking van 1.1 miljard". Hij voegde echter toe, dat het aantal snel groeit.

SUN DE ONGELOVIGE

"In feite is het aantal veel hoger", aldus de westerse missionaris. "Op zondagen zijn de kerken vol. De mensen willen naar de mis en de sacramenten ontvangen". Volgens hem ligt het aantal rond de 10 miljoen catholieken in heel China. "De clerus van de officiële kerk wordt de 'twee-gezichten kliek' genoemd. Aan de ene kant verwoorden ze het standpunt van de Communistische Partij, aan de andere kant proberen ze toch het Catholicisme (dat tijdens de Culturele Revolutie in 1966-76 ernstig werd vervolgd) weer onder het volk terug te brengen. Ze proberen buitenlands geld aan te trekken om daarmee de kerken te restaureren.

Maar op veel respect kunnen priesters en bisschoppen van de officiële kerk niet rekenen. "De bisschop van Tianjin wordt Sun *Buxin* (Sun de ongelovige) genoemd. Hij is getrouwd met een non en het is een aantal keren gebeurd dat hij door woedende kerkbezoekers van het altaar vandaan werd getrokken". De officiële afwijzing van het Vaticaan en de banden met de Communistische Partij zijn voor velen een reden om 'ondergronds' te gaan en informele missen te houden die worden geleid door priesters of bisschoppen die in het geheim door Rome zijn gewijd.

Maar wanneer ondergrondse kerkactiviteiten worden ontdekt wordt er hard ingegrepen. Decreten van de Communistische Partij worden gevolgd door arrestatiegolven. Begin 1990 werden zeven 'ondergrondse' bisschoppen gearresteerd omdat ze een als 'subversief' gebrandmerkte bijeenkomst hadden gehouden. In januari van dit jaar zei mensenrechtenorganisatie Asiawatch dat de verdrukkingsgolf van catholieken in China de ernstigste in tientallen jaren is.

HET HONDERDSTE JAAR

Maar er zijn lichtpunten. Zowel China als het Vaticaan lijken geïnteresseerd in het aanknopen van diplomatieke betrekkingen. Liu Bainian: "Wij als Associatie hopen dat dit zo snel mogelijk gebeurt. Dat is goed voor onze Associatie en voor de missie". Hij voegt er aan toe dat het probleem niet kan worden opgelost door de Associatie zelf, maar door de politieke beleidsmakers in het regeringscentrum in Beijing. Zolang het Vaticaan Taiwan erkent zal er geen toenadering zijn.

Het Vaticaan, dat vorig jaar nog in een encycliek "Het Honderdste Jaar" het communisme streng veroordeelde lijkt echter ook geïnteresseerd in een vorm van samenwerking. Volgens een westerse bron in Beijing die niet bij naam genoemd wil worden vonden dit jaar op Malta besprekingen plaats tussen afgevaardigden uit Beijing en het Vaticaan over een mogelijke toenadering. Resultaten van deze besprekingen zijn niet bekend en evenmin is duidelijk of betrekkingen met het Vaticaan ook daadwerkelijk een verbetering inhouden voor de catholieken in China, dat wars is van 'buitenlandse inmenging in interne aangelegenheden' en het Vaticaan nooit als hoogste autoriteit over een deel van haar bevolking zal tolereren.

Maar Beijing dreigt zich echter daarmee in de vingers te snijden, want, zo zegt een bejaarde catholiek in Beijing: "de kerk gedijt het best tijdens onderdrukking en repressie".

© Jan van der Made